

Mikrouzņēmumu nodokļa maksātāji un publiskie iepirkumi

2014. gada 21. oktobrī valdībā tika izskatīts ziņojums «Par Mikrouzņēmumu nodokļa likuma praktiskās īstenošanas gaitu un rezultātiem, kā arī mazās saimnieciskās darbības veicēju sociālo nodrošinājumu» (turpmāk – Ziņojums). Ziņojumā tika izteikts pārsteidzošs piedāvājums – liegt mikrouzņēmumu nodokļa maksātājam tiesības piedalīties publiskajos iepirkumos.

Mikrouzņēmumu nodokļa likums stājās spēkā 2010. gada 1. septembrī un tika noteikts mērķis – radīt nepieciešamos priekšnoteikumus uzņēmējdar-

bības uzsākšanai bez darba palikušajiem iedzīvotājiem. Ziņojumā secināts, ka šis mērķis nav sasniegts, jo 91% no kopējā mikrouzņēmumu īpašnieku skaita vienlaikus ir dalībnieki arī citās saimnieciskās darbības formās. Tomēr nav saprotama savstarpējā mijiedarbība un tas, ko tieši minētā statistika pierāda. Vai nebūtu saprātīgāk apskatīt statistiku, cik daudzi mikrouzņēmumu īpašnieki krīzes laikā zaudēja darbu un šā iemesla dēļ paši uzsāka saimniecisko darbību, kas tieši atbilstu nospraustajam mērķim?

Ziņojumā attiecībā par iespēju

liegt mikrouzņēmumam piedalīties publiskajos iepirkumos norādīts, ka viens no problemātiskajiem aspektiem ir mikrouzņēmumu iespēja, izmantojot mikrouzņēmumu nodokļa režīmu, veidot nodokļu optimizācijas shēmas, kas, šādiem uzņēmumiem piedaloties publiskajos iepirkumos, var dot tiem priekšrocības salīdzinājumā ar citiem pretendentiem attiecībā uz piedāvāto cenu.

Manuprāt, valstī atļauta darbība – mikrouzņēmumu nodokļa maksāšana – nevar tikt vērtēta kā nodokļu optimizācijas shēma, kas parasti saistās ar liku-

” Manuprāt, valstī atļauta darbība – mikrouzņēmuma nodokļa maksāšana – nevar tikt vērtēta kā nodokļu optimizācijas shēma, kas parasti saistās ar likuma prasību apiešanu,

zvērināts advokāts Jānis Jurkāns

ma prasību apiešanu. Turklāt nodokļu administrācija kontrolē, vai netiek pārkāpti ar mikrouzņēmuma nodokli saistītie ierobežojumi, proti, negodprātīgie mikrouzņēmumu nodokļa maksātāji var tikt atklāti. Tādējādi varētu būt pamats ierobežot tikai negodprātīgo mikrouzņēmumu nodokļa maksātāju dalību publiskajos iepirkumos. Ierobežojumu vērtēju kā pret-runīgu, jo iepirkuma jēga ir efektīva valsts un pašvaldības līdzekļu izmantošana, izvēloties lētāko no vienāda labuma piedāvājumiem, bet nevis to iepirkuma dalībnieku, kas sa-

maksājis lielākus nodokļus. Tādējādi ierobežojums vērtējams kā konkurenci ierobežojošs un kārtējo reizi vērsts uz lielāku tirgus dalībnieku interešu aizsardzību.

To apstiprina arī ziņojums, kurā ir norādīts, ka problēma var aktualizēties tikai neliela apjoma iepirkumos, jo mikrouzņēmumu dalības iespēja liela apmēra iepirkumos ir ierobežota.

Ilustrēsim situāciju: mazpilsētas skola izsludina publisko iepirkumu ēdināšanas pakalpojumu sniegšanai. Šāds publisko iepirkumu dalībnieks varētu būt klasisks mikrouz-

ņēmumu nodokļa maksātājs – līdz pieciem darbiniekiem, ar algu līdz EUR 720,00. Liedzot piedalīties publiskajos iepirkumos, valsts faktiski iznīcinās mikrouzņēmumu nodokļa jēgu un faktisko pielietojumu, kā arī mazo uzņēmēju spēju konkurēt ar lielākiem tirgus spēlētājiem un izaugt līdz standarta nodokļu maksātāja līmenim.

Nobeigumā jāsecina, ka šāda iniciatīva precīzi atspoguļo sakāmvārdu «Ar vienu roku dod, ar otru – atņem.» Tomēr, ja jau ņemt, tad varbūt ne no maza-jiem uzņēmējiem?